C/2026/3918

1.9.2026.

PREPORUKA VIJEĆA

od 10. srpnja 2026.

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Njemačke

(C/2026/3918)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.

(2) Komisija je 25. studenoga 2025. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Njemačke za 2026. Komisija je istog dana na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Njemačka nije utvrđena kao jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([2]), a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

(4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost ([3]). Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.

(5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Njemačku za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Njemačke u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Njemačke. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Njemačka suočava. Ocijenjen je i napredak Njemačke u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

(6) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu ([4]) a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Vijeće je 10. listopada 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Njemačke i o dopuštanju Njemačkoj da odstupi od maksimalne stope rasta neto rashoda kako ju je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) ([5]). Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2029. i sedmogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 4,4 % u 2025., 4,5 % u 2026., 2,3 % u 2027., 1,7 % u 2028. i 1,6 % u 2029., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2024., od 4,4 % u 2025., 9,0 % u 2026., 11,5 % u 2027., 13,3 % u 2028. i 15,2 % u 2029. Istodobno, na zahtjev Njemačke Vijeće je 10. listopada 2025. na preporuku Komisije donijelo Preporuku kojom se Njemačkoj dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda. Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Njemačkoj omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećanje rashoda za obranu ne ugrozi fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

([3]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C (2025) 2000 final.

([5]) Preporuka Vijeća od 10. listopada 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Njemačke i o dopuštanju Njemačkoj da odstupi od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/5635, 22.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5635/oj).

(7) Njemačka je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026. ([6]), u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda, provedbi reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe te provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporuci koja joj je upućena. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Njemačke o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.

(8) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 0,2 %, a inflacija mjerena HIPC-om 2,3 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 0,6 % u 2026. i za 0,9 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 2,9 % u 2026. i 2,7 % u 2027.

(9) Prema podacima Eurostata ([7]) deficit opće države u Njemačkoj ostao je u razdoblju od 2024. do 2025. nepromijenjen i iznosio je 2,7 % BDP-a. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 3,7 % BDP-a u 2026. i 4,1 % BDP-a u 2027. Povećanje u 2026. i 2027. uglavnom je posljedica povećanja rashoda za infrastrukturu i obranu te poreznih olakšica koje utječu na smanjenje prihoda.

(10) Na temelju Komisijinih procjena, smjer fiskalne politike ([8]), koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. uglavnom neutralan. Predviđa se da će u 2026. i 2027. biti ekspanzivan, za 1,3 % odnosno 0,5 % BDP-a.

(11) Prema podacima Eurostata ([9]) dug opće države u Njemačkoj se s 62,2 % BDP-a krajem 2024. povećao na 63,5 % BDP-a krajem 2025. Povećanje udjela duga u 2025. uglavnom je rezultat veće prilagodbe stanja i tokova u 2025. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se povećanje udjela duga u BDP-u na 65,8 % do kraja 2026. i daljnje povećanje na 68,0 % do kraja 2027. Povećanja u 2026. i 2027. uglavnom su posljedica povećanja primarnog deficita.

(12) Prema podacima Eurostata ([10]) ukupni rashodi opće države za obranu u Njemačkoj iznosili su 1,5 % BDP-a u 2025., što odgovara povećanju od 0,4 postotna boda BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2021. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. iznositi 1,9 % BDP-a, što odgovara povećanju od 0,8 postotnih bodova BDP-a u odnosu na 2021. ([11])

([6]) Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

([8]) Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

([9]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.5.2026.

([10]) Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

([11]) NATO-ova definicija potrošnje za obranu razlikuje se od definicije iz klasifikacije funkcija države (COFOG). Osim toga, mogle bi postojati razlike zbog vremena evidentiranja rashoda, posebno za vojnu opremu, jer se u izvješćima NATO-a ne slijede pravila iz nacionalnih računa za vrijeme evidentiranja.

(13) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo iz energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da sveobuhvatne i neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Njemačka je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća ([12]). To uključuje neciljano smanjenje poreza na energiju za dizel i benzin za razdoblje od svibnja do lipnja 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi oko 0,1 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, kad bi te mjere ostale na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,2 % BDP-a.

(14) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Njemačkoj povećali su se za 3,8 % u 2025. Rast neto rashoda u 2025. niži je od preporučene stope maksimalnog rasta.

(15) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Njemačkoj povećati za 5,6 % u 2026. i kumulativno za 9,7 % u 2025. i 2026. Predviđa se da će rast neto rashoda u 2026. biti iznad preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,5 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2025. i 2026. zajedno, predviđa se da će i kumulativna stopa rasta neto rashoda biti veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,3 % BDP-a u kumulativnom smislu. Međutim, predviđeno odstupanje na temelju aktualnih projekcija potrošnje za obranu u granicama je fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju.

(16) U preporuci kojom se potvrđuje srednjoročni plan Njemačke utvrđene su reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe i rokovi njihove provedbe. Uzimajući u obzir informacije koje je Njemačka dostavila u svojem godišnjem izvješću o napretku, Komisija smatra da su ključni koraci tih reformi i ulaganja, koji su trebali biti dovršeni do 30. travnja 2026., uglavnom provedeni prema planu. Komisija smatra da je Njemačka općenito ispunila svoje obveze na zadovoljavajući način ([13]).

(17) Komisija je 3. lipnja 2026. donijela izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a ([14]). U tom je izvješću ocijenjeno stanje Njemačke s obzirom na kriterij deficita jer njezin planirani deficit opće države u 2026. premašuje referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. U izvješću je zaključeno da Njemačka nije ispunila kriterij deficita. Međutim, Komisija je smatrala da nije potrebno pokrenuti postupak u slučaju prekomjernog deficita za Njemačku jer je Vijeće aktiviralo nacionalnu klauzulu o odstupanju za Njemačku, a predviđeni deficit koji premašuje referentnu vrijednost u 2026. u potpunosti je objašnjen povećanjem rashoda za obranu od 2021., na temelju Komisijine proljetne prognoze 2026. S obzirom na to te nakon razmatranja mišljenja Gospodarskog i financijskog odbora u skladu s člankom 126. stavkom 4. UFEU-a Komisija nije predložila pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita.

([12]) Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

([13]) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci naslovljena „Europski semestar 2026. – Proljetni paket”, COM(2026) 200 final.

([14]) Izvješće Komisije pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, 3.6.2026., COM (2026) 302 final.

(18) Nakon dvadeset godina nedovoljnih ulaganja udio javnih ulaganja u BDP-u povećao se s 2,2 % u 2005. na 2,9 % u 2023. te na 3,3 % u 2025. Međutim, neto javna ulaganja, odnosno ulaganja nakon amortizacije, i dalje su među najnižima u EU-u i iznose 0,4 % BDP-a. Stoga je potrebno daljnje jačanje javnih ulaganja kako bi se povećali rast i konkurentnost. Osim toga, i dalje je važno ulagati napore u pojednostavnjenje postupaka planiranja i izdavanja odobrenja te uklanjanje uskih grla u administrativnim kapacitetima. Uobičajeni prioriteti s velikim povratom ulaganja uključuju škole te rani i predškolski odgoj i obrazovanje, željezničku infrastrukturu i inovacijski sustav. Složenost saveznih struktura, fragmentirana nadležnost i ograničeni financijski kapaciteti na općinskoj razini mogu otežati pravodobnu i učinkovitu provedbu projekata.

(19) Relativno nizak udio javnih ulaganja u BDP-u povezan je s kvalitetom javnih financija, koja bi se mogla znatno poboljšati. Očekuje se da će se provedbom Posebnog fonda za infrastrukturu i klimatsku neutralnost dodatno financirati javna ulaganja. No u okviru tog fonda trebalo bi povećati dodatnost i kvalitetu potrošnje. Veća usmjerenost na stvaranje kapitala u područjima koja povećavaju proizvodne kapacitete i konkurentnost gospodarstva, uključujući obrazovnu infrastrukturu i razvoj vještina, umjesto u svrhu potrošnje, može pomoći maksimalno povećati pozitivni utjecaj na dugoročni rast. Još jedan izazov za kvalitetu javnih financija prijenos je sredstava iz saveznog proračuna u mirovinski sustav, koji je 2025. iznosio 122 milijarde EUR, oko 25 % rashoda savezne vlade, čime se smanjuje prostor za produktivniju potrošnju. Očekuje se da će obveze preuzete u 2025. u pogledu povećanja mirovina za majke i zadržavanja omjera zamjene zakonskih mirovina od 48 % do 2031. dodatno povećati rashode za mirovine. Opcije mirovinske reforme istaknute u uvodnoj izjavi 22. mogle bi ublažiti potrebu za prijenosima proračunskih sredstava i povećanjima doprinosa za socijalno osiguranje, čime bi se promicala međugeneracijska pravednost. Daljnje analize rashoda popraćene konkretnim mjerama politike, primjerice racionalizacija ili ukidanje subvencija koje nisu ključne, mogu dovesti do drugih mogućnosti za povećanje ukupne učinkovitosti javne potrošnje.

(20) Starenje stanovništva vrši pritisak na omjer ovisnosti starijih osoba, čime se dovodi u pitanje dugoročna održivost mirovinskog sustava i primjerenost zakonskih mirovina. Predviđa se da će se od 2025. do 2035. radno sposobno stanovništvo (u dobi od 20 do 64 godine) smanjiti s 49 milijuna na 45 milijuna. Održivost mirovinskog sustava narušavaju i privlačne mogućnosti prijevremenog umirovljenja, kao i neuzimanje u obzir demografskih pritisaka putem čimbenika održivosti ili neprilagođavanje dobi za umirovljenje povećanju očekivanog životnog vijeka. Većoj održivosti mirovinskog sustava mogla bi doprinijeti revizija indeksacije mirovina i prilagodba gornjih granica doprinosa. Izvješće povjerenstva za mirovine prilika je za dalekosežne ambiciozne reforme. Primjeren dohodak u starijoj dobi mora osigurati cijeli mirovinski sustav, i to strukovnim i pojedinačnim mirovinskim programima kojima se dopunjuje zakonski mirovinski stup. Preporučuje se bolje iskoristiti mirovinska rješenja koja se temelje na kapitalu. Reforma strukovnog mirovinskog osiguranja 2026. pozitivan je korak, ali su strukovni mirovinski sustavi, zajedno sa zakonskim mirovinskim sustavima za regulirane profesije, i dalje rascjepkani. Za neke je programe nadzor decentraliziran na razinu saveznih zemalja, a za druge se naknade i dalje ne financiraju jer ne postoji namjenski skup imovine kojim se osiguravaju obećane mirovine. Nadalje, nedostatak znatne imovinske baze te neodgovarajuće upravljanje i nadzor nekih programa prepreka su dubljim tržištima poduzetničkog kapitala u EU-u. Nadalje, strukovne mirovine pokrivaju samo oko 51 % zaposlenika koji imaju pravo na doprinose za socijalno osiguranje, a taj se udio smanjuje jer se zaposlenost premješta u sektore s nižim strukovnim mirovinskim osiguranjem. Automatski upis zaposlenika u mirovinski program osiguran imovinom mogao bi posebno koristiti osobama s nižim primanjima koje su trenutačno manje pokrivene, čime bi se poboljšala primjerenost mirovina. S obzirom na visoku stopu štednje u Njemačkoj, u reformama bi prednost trebalo dati skupinama s niskim dohotkom koje trenutačno ne štede mnogo za mirovinu; osim toga, bilo bi poželjno preraspodijeliti štednju kako bi se poduzećima osiguralo više kapitala, uključujući poduzetnički kapital, a ne povećavati ukupnu stopu štednje.

Kad je riječ o pojedinačnim mirovinama, zakonskom reformom štednog mirovinskog računa (*Altersvorsorgedepot*) bez obveznih jamstava otvara se mogućnost većih povrata. Međutim, osiguravanje ograničavanja troškova upravljanja takvim računima bit će ključan izazov za provedbu. S obzirom na trenutačno relativno ograničenu (30 %) stopu pokrivenosti pojedinačnih mirovina, mogao bi se predvidjeti državni fond koji bi štediše u mirovini automatski koristile (tj. ako ne žele odabrati vlastita sredstva), uz niske operativne troškove. Time bi se tržište moglo usmjeriti i u pogledu troškova i prakse.

(21) Porezna struktura koja pogoduje radnicima ključna je za jačanje poticaja za povećanje broja radnih sati. Radnici u Njemačkoj suočavaju se s jednim od najviših poreznih klinova (uključujući poreze na dohodak od rada i doprinose za socijalno osiguranje) u EU-u. Konkretno, visoki porezi u kombinaciji sa strogim pravilima o ukidanju naknada (kao što su smanjene naknade zbog povećanja dohotka) smanjuju poticaje za povećanje broja odrađenih sati, posebno za osobe s niskim plaćama. Pravila o zajedničkom oporezivanju bračnih parova (*Ehegattensplitting*) destimuliraju povećanje broja radnih sati sekundarnih hranitelja, često žena. Potencijalna poboljšanja u smislu pojednostavnjenja ukidanja naknada i digitalizacije socijalne uprave nedavno je istaknulo državno povjerenstvo za socijalnu skrb, koje je predložilo i poboljšanje učinkovitosti sustava socijalne skrbi, a time i smanjenje rizika od siromaštva, pojednostavnjenjem i poboljšanjem pristupa naknadama. Popratnim reformama socijalnih naknada smanjenjem poreza na dohodak, posebno za osobe s niskim i srednjim dohotkom, kako je najavljeno u koalicijskom sporazumu, i prilagođenim pravilima o zajedničkom oporezivanju i zdravstvenom osiguranju bračnih drugova mogli bi se znatno povećati poticaji za ponudu radne snage. Preusmjeravanjem strukture poreza na poreze koji manje narušavaju tržišno natjecanje mogao bi se povećati potencijal za alternativne prihode, među ostalim i na regionalnoj razini, a mogle bi se i smanjiti porezne subvencije štetne za okoliš umjesto da ih se povećava.

(22) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.

(23) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT) i Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) u Njemačkoj, i dalje je sporija od prosjeka EU-a, i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je pojačati i ubrzati napore kako bi se osigurala brza provedba ulaganja i maksimalno povećao njihov učinak na terenu. Njemačka u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta. Njemačka se istodobno nastavlja suočavati s izazovima u provedbi, uključujući one koji se odnose na postizanje ciljeva potrošnje krajem 2026. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Njemačka utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja ([15]), provode brzo i djelotvorno.

(24) Njemačka se suočava i s izazovima koji se odnose na inovacije, diversifikaciju gospodarstva, poslovnu dinamičnost i privatna ulaganja, digitalizaciju javne uprave, digitalnu infrastrukturu, priuštivost stanovanja, ovisnost o fosilnim gorivima, ulaganja u energetske sustave i dekarbonizaciju zgrada, prometa i industrije, ponudu radne snage, vještine, privlačenje i zadržavanje talenata iz trećih zemalja, obrazovne ishode te dostupnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i cjelodnevnih škola.

(25) Inovacije u privatnom sektoru koncentrirane su u velikim poduzećima, određenim regijama i srednjotehnološkim sektorima. Rashodi za istraživanje i razvoj malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) ostali su niski (0,18 % u 2023. u usporedbi s prosjekom EU-a od 0,47 %). Inovacijske aktivnosti koncentrirane su u srednjotehnološkim sektorima. Inovacijskom okruženju moglo bi koristiti veće javno financiranje visokotehnoloških i transformativnih inovacija. Rezultati istraživanja i razvoja pogoršali su se u smislu udjela u najčešće citiranim publikacijama i patentnim prijavama. Njemačka ima poteškoća s komercijalizacijom akademskih istraživanja. Sustavniji pristup prijenosu znanja, među ostalim davanjem prednosti javnom financiranju disruptivnih inovacija, mogao bi poboljšati pretvaranje visokokvalitetnih akademskih istraživanja u komercijalno održive proizvode. Trenutačno taj proces često ometaju strukturna ograničenja kao što su sustavi financiranja i poticaja za razvoj karijere kojima se ne daje odgovarajuća prednost komercijalizaciji, kao i dugotrajni i birokratski pregovori o intelektualnom vlasništvu, čime se odgađa ili obeshrabruje pretvaranje istraživanja u inovacije spremne za tržište. Za najsuvremenije inovacije važno je ojačati uspješne klastere (npr. inicijativama izvrsnosti), uz istodobno poticanje prilagođenih ekosustava za istraživanje i razvoj te osiguravanje infrastrukture za istraživanja i prijenos tehnologije za poduzeća.

([15]) Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

(26) Gospodarska preobrazba u Njemačkoj sve je intenzivnija, a stečajevi poduzeća (*Personen- und Kapitalgesellschaften*) dosegli su najvišu razinu u dvadeset godina. Broj poduzeća u poteškoćama sve je veći, a rastu i strukturni izazovi, posebno u regijama koje prolaze industrijsku preobrazbu. Stoga je još važnije olakšati ulazak poduzeća na tržište i njihov rast te ubrzati preraspodjelu resursa s neodrživih poduzeća na produktivna i inovativna poduzeća, uključujući *start-up* i *scale-up* poduzeća. Broj *start-up* poduzeća u 2025. povećao se u odnosu na prethodnu godinu, ali njihova je aktivnost i dalje ispod razine iz 2018., a opća sklonost pokretanju poslovanja u Njemačkoj ostala je relativno niska. Oslanjanje Njemačke na srednjotehnološke industrije i slabiji rezultati u području inovacija upućuju na to da bi se ta zemlja u područjima u kojima prevladavaju etablirane industrije i tehnologije mogla suočiti s učincima ovisnosti, dok se novi sudionici na tržištu suočavaju s izazovima u promicanju novih tehnologija i uvođenju inovacija u industrijsku bazu. Financiranje je i dalje jedan od ključnih izazova za mlade poduzetnike, posebno za *scale-up* poduzeća. Jačanje uloge institucionalnih ulagača kao pružatelja kapitala moglo bi doprinijeti produbljivanju tržišta kapitala i povećanju učinkovitosti i rasta ulaganja. Iako se nizom vladinih programa, prvenstveno preko razvojne banke KfW, podupire sustav poduzetničkog kapitala, smanjenje porezne nesigurnosti u pogledu partnerskih struktura moglo bi upravljanje poduzetničkim kapitalom i fondovima privatnog vlasničkog kapitala u Njemačkoj učiniti privlačnijim privatnim upraviteljima. U širem smislu, korporativno financiranje moglo bi se poboljšati učinkovitijim bankarskim tržištem, pružanjem jeftinijih zajmova i fleksibilnijih proizvoda. To je otežano zbog operativne neučinkovitosti: omjer troškova i prihoda njemačkih banaka u ožujku 2025. iznosio je 58,3 %, u usporedbi s prosjekom EU-a od 54 %. Konsolidacija, spajanja, među ostalim s bankama iz drugih država članica EU-a, i centralizacija poslovanja mogli bi znatno smanjiti takve neučinkovitosti.

(27) Vlada tijekom tekućeg zakonodavnog razdoblja planira smanjiti administrativne troškove za poduzeća za 25 %. Međutim, čini se da ti ambiciozni ciljevi nisu popraćeni potpuno novim instrumentima ili konsolidacijom nadležnosti kojima bi se promicalo učinkovito smanjenje opterećenja. To je presudno jer mnoga poduzeća prijavljuju kašnjenja (62 %) i povećane operativne troškove (44 %) zbog administrativnih interakcija. Djelotvorni alati mogli bi uključivati jednostavnija pravila o dokumentiranim dokazima, širu primjenu automatskih administrativnih odobrenja i paušalnih pristupa umjesto točnih pojedinačnih provjera. Temeljita procjena troškova i koristi mogla bi pomoći da napori povezani s novom regulativom budu razmjerni koristima koje donose. S obzirom na središnju ulogu Njemačke na jedinstvenom tržištu, osobito je potrebno smanjiti nacionalne i regionalne prepreke trgovini robom i uslugama unutar EGP-a, među ostalim izbjegavanjem opterećujuće nacionalne provedbe zakonodavstva EU-a i smanjenjem regulatornog opterećenja u području ambalaže i gospodarenja otpadom.

(28) Njemačka ulaže napore u poboljšanje digitalizacije svojih javnih usluga, ali još nije postignut mjerljiv napredak. Rezultati Njemačke u ispunjavanju ključnih ciljeva digitalnog desetljeća koji se odnose na pružanje digitalnih javnih usluga građanima i poduzećima i dalje su ispod prosjeka EU-a. Važni uvjeti koji omogućuju neometanu digitalnu upravu, elektroničku identifikaciju i povezane registre podataka nedovoljno su razvijeni. Zemlja zaostaje u digitalnim rješenjima za pokretanje i praćenje postupaka u građanskim/trgovačkim i upravnim sudskim predmetima. Osim toga, novorazvijene digitalne usluge ne uvode se dosljedno u svim regijama i općinama, što ograničava njihovu teritorijalnu pokrivenost i prilagodljivost. Ako digitalne usluge postoje, često nisu dovoljno prilagođene korisnicima jer se građani i poduzeća i dalje suočavaju sa složenim, tek djelomično digitaliziranim postupcima i učestalim interakcijama s više tijela. To upućuje na širu potrebu za modernizacijom javne uprave, uz bolju koordinaciju ili prilagođene odgovornosti među razinama vlasti. Savezne, regionalne i lokalne vlasti mogle bi proširiti upotrebu zajedničkih digitalnih sastavnica i standarda te konsolidirati administrativne postupke koji se preklapaju. Takva je modernizacija sve potrebnija i kako bi se očuvali administrativni kapaciteti s obzirom na sve veći manjak osoblja, zbog čega su digitalizacija, automatizacija i jednostavniji postupci ključni čimbenici koji omogućuju učinkovitu i otpornu javnu upravu.

(29) Njemačka nastavlja ostvarivati napredak u proširenju svoje infrastrukture za povezivost donošenjem propisa kojima se olakšava izdavanje dozvola za svjetlovode i mobilne komunikacijske mreže. Unatoč tome, pokrivenost svjetlovodom do korisničkog prostora (FTTP) i dalje je druga najniža u EU-u. Trajni nedostaci u pokrivenosti, u kombinaciji sa znatnim regionalnim razlikama, mogli bi ograničiti konkurentnost i rast produktivnosti te usporiti uvođenje digitalnih tehnologija s velikom količinom podataka. Kako bi se nadoknadio zaostatak, potrebna je učinkovita provedba obveza saveznih i regionalnih tijela da bi se, ako je moguće, ostvarila kontinuirana ulaganja privatnog sektora i, ako je to potrebno, pružila javna potpora.

(30) Ulaganja u stanovanje u Njemačkoj u 2025. smanjila su se petu godinu zaredom, za 20 % od 2020., što je dovelo do problema priuštivosti stanovanja i šire gospodarske stagnacije. Sve veće razlike cijena najma između postojećih i novih ugovora dovodi do zamrzavanja tržišta stambenih nekretnina, čime se ograničava mobilnost radne snage. Mjere regulacije najamnina ne uklanjaju temeljne uzroke nedostatka stambenih nekretnina i mogu oslabiti poticaje za privatna ulaganja i otežati učinkovito iskorištavanje dostupnih stambenih objekata. Složeno i dugotrajno planiranje korištenja zemljišta može biti prepreka većoj prenamjeni zemljišta u stambene svrhe ili većoj gustoći izgradnje. Cilj je donesenog „turbozakona o gradnji” ubrzati postupke planiranja i izdavanja dozvola, ali njegova je primjena i dalje neujednačena među općinama. Smanjenje troškova izgradnje, koji su najviši u EU-u, ključno je za izgradnju više stambenih nekretnina. Za provedbu najavljenog jednostavnijeg standarda izgradnje utemeljenog na potrebama pod nazivom *Gebäudetyp E* morat će se osigurati pravna sigurnost za primjenu jednostavnijih standarda. Za rješavanje problema ulaganja u stanovanje potrebne su inovacije u građevinarstvu, dodatno pojednostavnjenje i racionalizacija propisa, digitalizirani postupci, bolje planiranje korištenja zemljišta, bolje prometne veze, povećanje fonda socijalnih stanova i socijalno usmjerenija upotreba postojećih jedinica.

(31) Njemačka je nastavila ostvarivati napredak u energetskoj tranziciji, posebno povećanjem proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Međutim, fosilna goriva i dalje čine znatan udio u strukturi izvora energije. Kako bi ostvarila svoje klimatske ciljeve, Njemačka bi trebala dodatno ubrzati postupno ukidanje fosilnih goriva u svim sektorima, posebno u području stanovanja i prometa, uz istodobno podupiranje troškovno učinkovitog uvođenja energije iz obnovljivih izvora i modernizaciju mrežne infrastrukture.

(32) Unatoč ostvarenom napretku još postoje strukturni izazovi u smislu učinkovite integracije proizvodnje sve veće količine energije iz različitih obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav. Zagušenje mreže zbog geografske udaljenosti između pogona za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i centara potražnje ograničava potpunu upotrebu energije iz obnovljivih izvora, povećava troškove sustava i smanjuje prijenosni kapacitet dostupan za prekograničnu trgovinu. Njemačka radi na proširenju prijenosne mreže, ali trebalo bi ubrzati napredak kako bi se osiguralo da najmanje 70 % tehničkog prekograničnog kapaciteta bude dostupno za trgovanje. Iako se u posljednje vrijeme u tom području ulažu napori, više naknade za mrežu u regijama bogatima obnovljivim izvorima energije nastavljaju destimulirati smještanje industrije u blizini lokacija za proizvodnju energije. Reformom za uvođenje dinamičnih, regionaliziranih naknada za upotrebu mreže te bi se naknade mogle povezati sa stvarnim opterećenjem mreže, čime bi se stvorili lokacijski cjenovni signali. Iako je Njemačka poduzela korake u okviru plana za oporavak i otpornost i nacionalnih mjera za ubrzavanje izdavanja dozvola i potporu rješenjima za fleksibilnost, i dalje postoje izazovi u povećanju fleksibilnosti sustava i osiguravanju učinkovitije integracije energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav. Opcije fleksibilnosti kao što su skladištenje i upravljanje potrošnjom još se ne uvode u dovoljnoj mjeri, čime se ograničava sposobnost sustava da prihvati promjenjivu proizvodnju iz obnovljivih izvora bez skupih intervencija. Osim toga, digitalizacija elektroenergetskih mreža, posebno na razini distribucije, i dalje zaostaje, uz posebno spor napredak u uvođenju pametnih brojila, ograničenu dostupnost podataka i nedostatak standardizacije među mrežnim operatorima.

(33) Emisije iz stambenog i prometnog sektora, koje su obuhvaćene Uredbom EU-a o raspodjeli tereta, još znatno premašuju nacionalne i europske ciljeve smanjenja, a industrijske emisije i dalje su visoke. Njemačka će trebati ubrzati mjere za dekarbonizaciju tih sektora kako bi ostvarila klimatske ciljeve i povećala energetsku učinkovitost. U građevinskom sektoru Njemačka je proširila postojeće mjere financijske potpore u okviru plana za oporavak i otpornost, ali za postizanje ciljeva za 2030. potrebni su dodatni međusektorski napori u području energetske učinkovitosti, uključujući smanjenje potrošnje primarne energije. U prometnom sektoru povećava se uvođenje električnih vozila na baterije, što se podupire subvencijama i fiskalnim poticajima. Međutim, napredak je i dalje nedovoljan za postizanje ciljeva za 2030., posebno u smislu proširenja infrastrukture za punjenje za teška vozila. Potrebna su i veća ulaganja u modernizaciju, proširenje i digitalizaciju željezničke mreže kako bi se podržao prelazak s cestovnog na željeznički prijevoz, posebno za prijevoz tereta, u kojem i dalje prevladava cestovni prijevoz. Unatoč tekućim mjerama koje se financiraju u okviru plana za oporavak i otpornost i drugih nacionalnih inicijativa, veliki željeznički projekti i dalje kasne, dok sporo uvođenje digitalnih signalno-sigurnosnih sustava, posebno Europskog sustava za upravljanje željezničkim prometom (ERTMS), nastavlja ograničavati kapacitet, pouzdanost i prekograničnu interoperabilnost. Istodobno gospodarska sigurnost i industrijska konkurentnost Njemačke ovise o brzom odmicanju proizvodnje, uključujući energetski intenzivne industrije, od fosilnih goriva. Međutim, složeni postupci izdavanja dozvola obilježeni preklapanjem nadležnosti i nejasnom podjelom odgovornosti i dalje otežavaju ključna ulaganja u nefosilne niskougljične tehnologije i tehnologije industrijske proizvodnje s nultom neto stopom emisija. Kako bi se ta uska grla uklonila, Njemačka bi trebala pojednostavniti izdavanje odobrenja za infrastrukturu i objekte koji pridonose prelasku na čistu industriju.

(34) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Njemačkoj 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.

(35) Nedostatak kvalificirane radne snage smanjio se, ali je i dalje velika prepreka rastu, produktivnosti te digitalnoj i zelenoj tranziciji. Gotovo 30 % poduzeća izvijestilo je krajem 2025. da ima manjak radne snage, a stopa slobodnih radnih mjesta i dalje je iznad prosjeka EU-a. Iako je stopa zaposlenosti visoka, prosječni broj odrađenih sati po radniku među najnižima je u EU-u i nastavlja se smanjivati. To dijelom objašnjava činjenica da polovina svih zaposlenica radi na nepuno radno vrijeme. Nedostatak radne snage pogoršan je nedostatkom vještina i njihovom neusklađenošću s potrebama tržišta rada. Digitalne vještine postupno se poboljšavaju, ali su i dalje neujednačene. Manjak radne snage posebno je izražen u sektorima skrbi i IKT-a, građevinskom sektoru te znanstvenim i tehničkim zanimanjima, za koje su potrebne vještine u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM). Manjak radne snage utječe i na sektore koji su ključni za zelenu tranziciju, kao što su vodoopskrba, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i energetika. Nedostatak radne snage djelomično odražava teritorijalnu neusklađenost i neusklađenost vještina s potrebama tržišta rada. Zbog smanjenja proizvodnje brojne pokrajine prolaze kroz izražene strukturne promjene, s ograničenim kapacitetom za apsorpciju raseljene radne snage. Kako bi se uzele u obzir strukturne promjene, instrumenti politike za potporu prelasku s jednog radnog mjesta na drugo moraju postati relevantni, a naglasak mora biti na promicanju promjene zanimanja i regionalne mobilnosti radne snage, koja je trenutačno, među ostalim čimbenicima, ograničena niskom stambenom ponudom na područjima na kojima je potrebna radna snaga. Osim tih preventivnih mjera, sveobuhvatna potpora niskokvalificiranim osobama svih dobnih skupina, posebno onima koje nemaju strukovnu svjedodžbu, mogla bi pomoći Njemačkoj u borbi protiv nedostatka vještina. Naposljetku, postoji neiskorišteni potencijal za privlačenje i zadržavanje talenata, primjerice ubrzavanjem, digitalizacijom i centralizacijom administrativnih postupaka za migracije radne snage te daljnjim olakšavanjem priznavanja kvalifikacija, uz brži i transparentniji postupak.

(36) Niski i lošiji obrazovni rezultati, posebno za skupine u nepovoljnom položaju, i znatan broj osoba koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje dodatno pogoršavaju manjak kvalificirane radne snage. Od četvrtine do trećine petnaestogodišnjaka ostvaruje slabe rezultate u matematici, čitanju i prirodoslovlju, a udio najuspješnijih također se znatno smanjuje. Utjecaj socioekonomskog položaja učenika na obrazovne ishode vrlo je izražen. U 2022. 46,6 % učenika u nepovoljnom položaju nije postiglo minimalnu razinu znanja u matematici, što je zamjetan porast u odnosu na 29,8 % u 2015. Osim toga, dvije trećine (64 %) učenika rođenih u inozemstvu ostvaruje slabe rezultate u matematici, u usporedbi s 21,9 % učenika koji nisu imigranti, što dodatno doprinosi sve većem socioekonomskom jazu u obrazovanju. Gotovo svaka sedma mlada osoba u Njemačkoj (u dobi od 18 do 24 godine) nema kvalifikacije ili ima vrlo nizak stupanj kvalifikacija i smatra se osobom koja rano napušta obrazovanje i osposobljavanje. Stopa ranog napuštanja obrazovanja i osposobljavanja u Njemačkoj među najvišima je u EU-u (13,1 % u 2025.) i povećala se od 2021. Preventivne i korektivne mjere, uzimajući u obzir regionalne razlike, mogle bi pomoći u smanjenju ranog napuštanja *obrazovanja i osposobljavanja* i poboljšanju obrazovnih ishoda. Poboljšano prikupljanje podataka i interoperabilnost podataka između škola, socijalnih službi i saveznih zemalja omogućili bi bolje praćenje obrazovnih putova. To bi pomoglo u prilagodbi potpore učenicima koji od rane dobi postižu slabe rezultate, jačanju obveznog školovanja ili osposobljavanja do 18. godine i pružanju fleksibilnih načina učenja. Budući da se digitalizacija gospodarstva ubrzava, ulaganja u obrazovanje također moraju ići ukorak s tim. Prilagođeno obrazovanje ključno je za djelotvorne ishode, zbog čega je nedostatak učitelja i nastavnika posebno zabrinjavajući – Stalna konferencija ministara obrazovanja i kulture (KMK) predviđa da će do 2035. nedostajati 49 000 učitelja i nastavnika.

(37) Jačanjem kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te cjelodnevnih škola moglo bi se dodatno omogućiti zapošljavanje pružatelja skrbi u punom radnom vremenu, često žena, te promicati jednake mogućnosti za djecu. Polovina svih zaposlenica radi na nepuno radno vrijeme, što je jedna od najviših razina u EU-u. Skrb o djeci i starijim članovima obitelji čest je razlog za rad u nepunom radnom vremenu, djelomično potaknut nedostatkom kvalitetnog, fleksibilnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te cjelodnevnih škola. Procjenjuje se da trenutačno nedostaje 300 000 mjesta u dječjim vrtićima, a do 2029. potrebno je otvoriti još 150 000 mjesta u cjelodnevnim školama, uz velike regionalne razlike. Pristup kvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju i cjelodnevnim školama može pomoći i u ublažavanju nepovoljnog položaja zbog socioekonomskog podrijetla i nedostatka znanja njemačkoj jezika. Uvođenje standardizirane jezične potpore u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u cijeloj zemlji moglo bi pomoći u izgradnji čvrstih temelja za stjecanje osnovnih vještina u osnovnoj školi, čime bi se poboljšala pravednost njemačkog obrazovnog sustava obilježenog vrlo ranim praćenjem učenika u raznim smjerovima. Djeca iz bogatijih kućanstava trenutačno gotovo dvostruko češće pohađaju rani i predškolski odgoj i obrazovanje nego njihovi manje bogati vršnjaci. Proširenje troškovno učinkovite dugotrajne skrbi, posebno usluga kućne njege i izvanbolničke skrbi, također bi moglo smanjiti obveze skrbi i promicati međugeneracijsku pravednost.

(38) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europodručja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europodručja 2026. Kad je riječ o Njemačkoj, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve, druge, treće, pete i sedme preporuke za europodručje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europodručje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi pete, sedme i devete preporuke za europodručje, preporuka br. 4 doprinosi provedbi sedme preporuke za europodručje, a preporuka br. 5 doprinosi provedbi pete preporuke za europodručje,

PREPORUČUJE da Njemačka u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nastaviti se pridržavati maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 10. listopada 2025. i pritom iskoristiti fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju koju je aktiviralo Vijeće. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetski intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Nastaviti provoditi reforme i ulaganja na kojima se temelji produljeno razdoblje prilagodbe u skladu s preporukom Vijeća od 10. listopada 2025. Poduprijeti provedbu javnih ulaganja proširenjem mjera za ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola i provedbe. Poboljšati kvalitetu javnih financija osiguravanjem da se novim Posebnim fondom za infrastrukturu i klimatsku neutralnost (*Sondervermögen*) poveća proizvodni kapital te ograničavanjem subvencija i prijenosa iz saveznog proračuna u mirovinski sustav. Unaprijediti održivost zakonskih mirovina, zadržavajući primjerenost mirovina, među ostalim promicanjem duljeg radnog vijeka, te ojačati strukovne i pojedinačne mirovinske sustave. Poboljšati strukturu poreza te povećati djelotvornost i učinkovitost sustava socijalne skrbi kako bi se ojačali poticaji za povećanje broja radnih sati, među ostalim za sekundarne hranitelje.

2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Ubrzati napore za provedbu programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja.

3. Poticati transformativne inovacije, među ostalim olakšavanjem komercijalizacije istraživanja. Olakšati diversifikaciju gospodarstva i dinamičnost poslovanja te potaknuti privatna ulaganja podupiranjem poduzetništva, poboljšanjem pristupa financiranju za *start-up* i *scale-up* poduzeća, pojednostavnjenjem propisa i smanjenjem administrativnog opterećenja. Ubrzati modernizaciju i digitalizaciju javne uprave, među ostalim smanjenjem složenosti razina vlasti, povećanjem primjene zajedničkih standarda i preoblikovanjem javnih usluga kako bi bile prilagođene korisnicima i na isti način dostupne u cijeloj zemlji. Ubrzati uvođenje digitalnih komunikacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta. Poboljšati uvjete za ulaganja u stanovanje kako bi stanovanje postalo priuštivije daljnjim pojednostavnjenjem propisa i postupaka, preispitivanjem zakona o najmu, mobilizacijom dodatnih građevinskih zemljišta i jačanjem socijalnog stanovanja.

4. Dodatno smanjiti ukupni stupanj ovisnosti o fosilnim gorivima i olakšati širenje energije iz obnovljivih izvora, među ostalim unapređenjem fleksibilnih sustava kao što su rješenja za skladištenje kako bi se smanjile cijene tijekom vršnih sati. Usmjeriti ulaganja u troškovno učinkovit i ugljično neutralan elektroenergetski sustav, među ostalim poticanjem proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora prilagođene mreži i fleksibilnih obrazaca potrošnje, uz istodobno jačanje regionalne integracije širenjem prijenosnih koridora i podupiranjem prekogranične integracije tržišta električne energije i elektroenergetskih mreža. Promicati digitalizaciju elektroenergetskih mreža, posebno na razini distribucije, i unaprijediti uvođenje pametnih brojila. Ubrzati proces dekarbonizacije građevinskog, industrijskog i prometnog sektora, među ostalim obnovom i digitalizacijom željezničke mreže te smanjenjem uskih grla u izdavanju dozvola za infrastrukturu i objekte koji pridonose prelasku na čistu industriju.

5. Povećati ponudu radne snage i riješiti problem nedostatka kvalificiranih radnika, posebno povećanjem broja odrađenih sati, jačanjem vještina, olakšavanjem prelaska s jednog na drugo radno mjesto putem aktivnih politika tržišta rada te boljim privlačenjem i zadržavanjem talenata iz trećih zemalja. Poboljšati obrazovne ishode, među ostalim promicanjem izvrsnosti, sprečavanjem ranog napuštanja obrazovanja i osposobljavanja i pružanjem ciljane potpore skupinama u nepovoljnom položaju. Poboljšati dostupnost i kvalitetu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te cjelodnevnih škola, kao i dostupnost troškovno učinkovitih usluga dugotrajne skrbi.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. srpnja 2026.

Za Vijeće

Predsjednik

S. HARRIS